

Grund- og Nærhedsnotat – Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1083/2006 for så vidt angår visse bestemmelser om risikodelingsinstrumenter for medlemsstater, der har vanskeligheder eller har risiko for alvorlige vanskeligheder med deres finansielle stabilitet
KOM(2011) 655 endelig
Den 20. december 2011

1. Baggrund

Kommissionen har den 12. oktober 2011 fremsat forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1083/2006 for så vidt angår visse bestemmelser om risikodelingsinstrumenter for medlemsstater, der har vanskeligheder eller har risiko for alvorlige vanskeligheder med deres finansielle stabilitet.

Forslaget tilpasser reglerne for anvendelse af samhørighedspolitikken i de lande, der er blevet særligt hårdt ramt af den internationale finanskrisen i 2008 og statsgældskrisen siden 2010.

2. Hjemmelsgrundlag

Forordning (EF) nr. 1083/2006 har hjemmel i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 175. Kommissionens forslag til ændring af forordning (EF) nr. 1083/2006 berører ikke hjemmelsgrundlaget.

3. Nærhedsprincippet

Da Kommissionens forslag vedrører rammebetingelserne for den europæiske samhørighedspolitik, kan det kun behandles på EU-niveau. Forslaget er således i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

4. Formål og indhold

Forordning (EF) 1083/2006 tillader, at der – udover midlerne fra EU's budget og bidrag fra de enkelte lande tilføres midler til samhørighedsprojekter gennem lån fra den Europæiske Investeringsbank (EIB) eller andre internationale finansielle institutioner. I praksis har det dog vist sig vanskeligt for de kriseramte EU-stater at opnå sådanne lån, da de berørte stater af EIB og andre kreditorer er blevet anset for at være for risikobehæftede som følge af krisen og dermed forbundne ændrede opfattelse af lande- og projektspecifikke risici. Forslaget sigter på at lette de kriseramte EU-landes adgang til disse lån fra EIB eller andre internationale finansielle institutioner ved at tillade, at samhørighedsmidler – afvigende fra den hidtidige regulering – anvendes som delvis sikkerhed i forbindelse med optagelsen af lån. Rent praktisk kan dette ske ved at midlerne indbetales på en spærret konto, der købes bankgarantier eller flerårige konkursforsikringer. Det præciseres, at de finansielle tildelinger til risikodelingsinstrumenterne ikke må medføre eventualforpligtelser for EU-budgettet.

Endvidere tillades, at lån, der er sikret under anvendelse af samhørighedsmidler, kan anvendes til at finansiere udgifter, der ikke er refusionsberettigede under forordning (EF) 1083/2006.

5. Europa-Parlamentets udtalelser

Forslaget blev præsenteret i Europa-Parlamentets Regi-udvalg den 22. november, hvor flere medlemmer udtalte sig tilbageholdende om forslaget.

6. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Forslaget har ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser.

7. Konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet og beskyttelsesniveauet.

Forslaget har ingen direkte konsekvenser for de danske strukturfondsprogrammer, idet Danmark ikke har fremsat anmodninger om støtte under betalingsbalancestøttemekanismen eller den finansielle stabiliseringsmekanisme.

Forslaget berører hverken den samlede ramme for samhørighedspolitikken eller rammerne for de enkelte lande. Forslaget vil dog gøre det lettere for de berørte lande at udnytte deres respektive ramme, hvorved Danmark risikerer at skulle betale mere til EU's budget. Endvidere kan forslaget føre til, at betalinger finder sted tidligere og at forpligtigelser der ville have været annulleret, alligevel bliver absorberet. Endeligt kan forslaget påføre EIB risiko for tab. Der foreligger aktuelt ingen skøn over omfanget af disse effekter.

Forslaget berører ikke direkte miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Forslaget er ikke sendt i høring.

9. Regeringens foreløbige generelle holdning

Fra dansk side er man som udgangspunkt tilbageholdende overfor yderligere ændringer af forordning (EF) nr. 1083/2006, da det må frygtes, at disse vil præjudicere forhandlingerne om de nye samhørighedsforordninger og de flerårige finansielle rammer.

Danmark er grundlæggende skeptisk overfor forslaget om risikodelingsinstrumenter, idet midler, der skulle anvendes til investeringer under samhørighedspolitikken, i stedet anvendes til sikring af lån og således ikke er til rådighed for investeringer. Danmark finder, at EIB og i sidste ende EU-budgettet ikke må påføres større risiko for tab. Endeligt må det anses for kritisk, at risikodelingsinstrumenterne kan sikre lån til finansiering af ikke støtteberettigede udgifter. Det bør derfor skabes sikkerhed mod eventuelle uheldige bivirkninger ved denne mulighed.

Endvidere bemærkes, at samhørighedspolitikken er rettet mod at fremme langsigtet vækst og ikke på at løse kortsigtede økonomiske problemer. Samhørighedspolitikken bør derfor holdes adskilt fra instrumenter til brug for håndtering af enkelte landes gældsproblemer, som er udviklet i anden sammenhæng med egne konditionaliteter og overvågningsmuligheder (EFSM, betalingsbalancefaciliteten mv.).

10. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Forslaget har endnu ikke været genstand for forhandlinger i Rådet.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.